

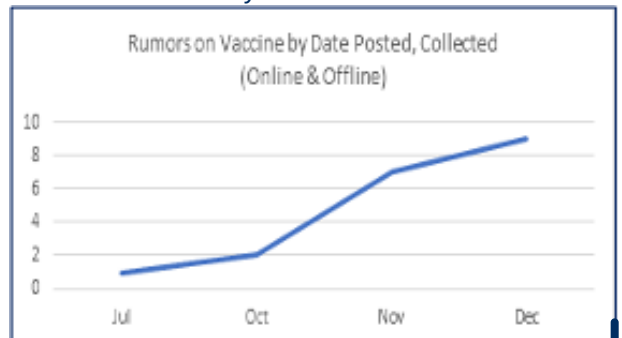
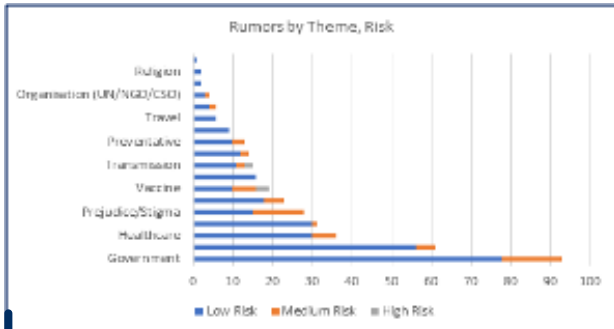
Salig Bangsamoro

Su "Salig Bangsamoro" na nyaba I rumor bulletin na Rooted in Trust Philippine sa umang dwaka padyan. Su "Rooted in Trust" na yalun banguluhan na su internews sa yanin kahanda na endu makampen su kabegkapayapat nu mga bityala magidsan I global endu local a mga dalpa. Sya sa pilipinas, yanilan pokus na su Mindanao, labi lawan den sya sa ludep na Bangsamoro Autonomous Region in Muslim Mindanao (BARMM),

Nyaden gadsalidan temandang a gailay nami a ibangenggay a mga bityala makapantag sa COVID-19 anya, na su gobyerno kun na na inumbal nilan bu I COVID-19 anya endu nyan ga dupang su mga taw, endu su mga bityala pan a dili pakasugat makapantag kanu mga ospital endu mga taw a bamenggamot. Ganat kanu September taman den sa kinambad nu ulan ulan nu December. Su mga kaped a gambityala temandang na su kapenggamaot endu gamut, su balityalan nu taw endu kapeg kelay nu taw salkaniyan, kapapedtebek, vaccine, pedtusan kanu taw, kabangalat endu su magaga nu COVID-19. Aden 379 rumors atawka ka mga bityala a dipakasugat a na kwa syakanu bibidaya a platforms, mana su (facebook, Twitter, Social Listening Session endu Mga bityala ebpun a ngali) ebpun kanu September 4 taman sa December 16. Minumbal kami sa qualitative approach atawka tignilan anan ah mga galbek a mapakay obserban kanu kabangilay sa bityala a dipamakasugat, kapegkwa sa mga bityala a dipakasugat a mapakay a masandeng nami atawka basis nami kanu mga kapakayan a idsa no mga taw sya kanu isa a community, salig endu gilek atawka gagedam.

Kadakelan kanu mga kena ged mapya a mga bityala a dipakasugat, a pakabinasa ged atawka ka dilikadu ged sya kanu mga taw nu community na su bityala makapantag sa vaccines. Su mga taw na galibug kanu ngin ba I bidayan nu kaped a vaccine kanu vaccine nu COVID-19, endu su kadtalu sa su langun kun na vaccine na pakapatay. ipaped sampay nilan bu so mga gilek nu wata nilan sabap kanu mga penggulan anya a kabanebek sa vaccine. Mana su (measles, polio, etc.) sya kanu mga communities a madtalu atawka maka pangimbenal sa kasaligan endu mabisa bun. Su mga bityala dipakatidtu maka pantag sa vaccine na limudso kanu November sabap kanu kabagel atawka kalengkas nu mga bityala ebpun sa abroad. Su mga bago a balita atawka ka bityala makapantag sa COVID-19 vaccine na nakaumbal sa mga idsa sya kanu mga taw nu community.

Nginden ba I pedtalun no mga taw?

"Vaccine kun na endsakit kaninbu endu dikena ligtas kanu mga wata."

- "Measles-rubella Supplement Immunization Activity ma DOH na mana makapagidsan bun sakanu COVID-19 vaccination. Ped kanu mga taw na gagilekean kanu nyaba a penggulan kagina nyanilan katig na su langon nu makatekaw sa nya na eb positive sa COVID-19 anya."
(Municipality of Piagapo, Babay, 19-25 i umol nin)
Rumor risk level: High Platform: Bityala bu, Social Listening
- "Diku kalinyan a matibek na vaccine su mga wata kagina aden mga bityala sa su mga wata kun a matibek na edsakit. Endu kanu nakineg nami, su kapatibek kun sa vaccine na kalubay nin su lawas neng ka endu tupan ka makapatebek ka santo na nasisita a mapatibek ka temandang ka endu di kaapektuhan su lawas neng ka."
(Municipality of Marantao, Babay, 36-45 I umol nin)
Rumor risk level: Medium Platform: Bityala bu, Social Listening
- "Nyaku tinemu I adilen kuden I ginawa ko sa kapatay kuminsa kapatebek ko sa vaccine anan kagina su kapatibek sanan na edsakit kanin bu taman sa taman endu dikaden kagingay baluman."
(Babay, 36-45 I umol nin)
Rumor risk level: High Platform: Facebook Reactions: 16
Comments: 2 Shares: 20 Followers: 2,434

NAHIBAL-AN BA NIMO?

Sya kanu kina pangagi nu Internews sya sa BARMM na nelay nilan i 71% kanu mga taw I naka king sa bityala sa dikun mapatebek sa vaccine, endu su 66% menem kanu mga taw i nasisita nilan I maka kwa sa bitya maka pantag kanu kanggamut endu kapatebek sa vaccine kanu COVID-19 anya. Kanu bagupon anya a kina surbay na timbang sabad kanu taw nu pilipinas na midtalu sa dikun silan mapa tebek sa vaccine anya kontra sa COVID-19 endu nyaba I ikaduwa a bityala a magkinegkineg sya sa Mindanao.

SALIG BANGSAMORO
COMMUNITY BULLETIN | JANUARY 20, 2021

Sawal

Niaba a antapan na gailay su nasisita nu mga taw sa makapantag sa katimpa bakuna a lawan nu Covid-19

Kagina di silan galini sa mabakuna sabap nia nila gapagitong na dikena safe su entuba a gamot. Niaka a "Concern" na aden unga nin kanu kasanding nilan kanu kapid a bakuna sabap kanu mga nauna din sa nailay bun su entuba na mapya bun i unga. Amengka su niaba a dili kapagkatuntay a dili masawal, Seka endu sa dalpa nengka na dili makaabong sa (COVID-19) kaped a sakit a ya lun makagaga na tatap a kapimbakuna.

Ya kadtalu na world Health Org. Na su Bakuna na pakala bu, pakaabong, paidu a kanggastu a kangga-gamutan. Gakalangan nilan su kapegkakwa sa sakit sa lalan a egkabagil nu pangalaw na lawas a maumbal a proteksyon kanu mga sakit endu egkabagil su lawas nengka kanu nganin nganin a penggidamen. Kasaysayan na ang makapagpapatunay sa mahalagang papel ng mga bakuna sa pag-kontrol at pagpuksa ng ilan sa mga nakakamamatay na mga sakit kagaya ng smallpox, polio, tigdás, tuberculosis, atbp. Noong 1976, inilunsad ang expanded program on immunization sa Pilipinas upang masiguro na ang mga bata at ang mga nanay ay magkaroon ng libreng bakuna laban sa mga sumusunod na sakit: tuberculosis, diphtheria, tetanus, pertussis, poliomyelitis, tigdás, at rubella. Makalipas ang tatlumpu't limang taon (35), ang mga sakit na mumps, hepatitis B, at influenza type B ay naisama na sa listahan ng mga bakunang maaaring makuha nang libre.

Niyaba su mga katatapan a gidamen na mga taw a bala nin mengka kainggan ka s' bakuna nu Covid-19:

- Gimalak su tinibekan lu
- Malmo malugat
- Kasakit na ulo
- Kasakit na lawas
- Banningon
- Kasakit nu mga tulan
- Kagkayaw (Sa dalim a 24 oras taman sa 48 oras ata ka sagay taman sa duwa gay)

Bakuna aniya na nausal din kasangkapan kanu kapigkumpen endu kabagawa kanu pakagkeyd a mga sakit lagid nu small pox, polio, measles (abas), tuberculosis, endu kapid pan. A kaped lun na haumbal a tudtulan. Kanu 1976, na napangaden sa Pilipinas su expanded program on immunization" sa yanin kahanda na su mga wata endu ina na makakaasa silan kanu nasisita a bakuna sa dala bayad nin. Inirerekomenda ng WHO na ipagpatuloy ang paglahok sa routine vaccination campaigns' ng Department of Health at ng inyong mga lokal na health center upang maiwasan ang mga outbreak. Sa ganitong pamamaraan, makakasiguro tayong ligtas ang ating mga anak at ang ating komunidad laban sa mga vaccine preventable diseases.

Naka-among siyaba su nim (6) timan a sakit a gaabungan nu bakuna lagid u; tuberculosis, diphtheria, tetanus, pertussis, poliomyelitis, measles, rubella. Kanu langon na nailay tanu su niyaba a mga bakuna na nabatalo din su bisa nin. Kanu mga imbalang a pinggidamin.

Siya sa mga wata, na dala pamun ebidensiya nin a makadtalo sa ka bakuna a kaped na kadsapan sa malmo i kapangalat nin lagid nu Covid-19 atawka kaapektohan nin su talagay nu sa sakit siya sa wata a natibig na bakuna kanu timpo a dala pon gagidam nin a tanda nu sakit. Su Wata na ipigpalyugat nin su kaunot endu kaamong sa mga program sa kapimbakuna a pinggulalan na gobyerno endu su DoH endu kaabungan su kadsakit nu madakel. Kaabungan nin endu masigurado su mga wata endu dalpa sa dili kalatan nu mga sakit sabap sa kinapabakuna.

Ngen a makan tanu mapasad tanu mabakuna sa Covid-19 Kanu mga bago a pangagi kanu kabagisig nu niyaba a bakuna, madakel din a mga idsa endu antapan i nadtalo kanu niyaba a bakuna makipantag kanu safety nin. Kanu naipus a niya a salig Bangsamoro bulletias na inidsinantal nilan su niyaba a bakuna na minokit sa mga test endu pinangagiyan bago ininggan endu sinugutan asal masigurado amengka dikena makagkat. apya kanu kina approve sa lepaniya na malebpis pa mun kabe monitor endu katawan katawan asal masambot amengka aden bala nin. Sa mga bala (side-effect) na tatap din a gidamanin na taw.

Amengka aden imbuwat a allergic reactions, aden mga sistema nu mga hospital endu health centers asal ma-monitor endu kasabutan sa malgan.

Su WHO na pinakabagil nin su kinadtalo nin sa ma delikado nu mga bakuna a pangalaw nu COVID-19 na mas mabagil kanu ka delikado nu mga bakuna kagina kabakunan tanu maadin tanu ataw su pamilya sabap kanu marakel a maginged a makanggulalan kanu kagkapyu nu maginged endu ukit nu uyag-uyag.

O DIKA
PAKIBAKONA NA
LAGID KABU
PITARO A TOMON
KA MASAKIT.
PAKI BAKONA KA
O DUN!

Para sa kaped pan a mga tidtu a bityala, mapakay kanu milay endu makikineg sa kanu:

SINDAW RANAW
The Coalition of Moro Youth Movement
FB: CMYM Online News

S'BANG KA MARAWI
FB live: Monday to Friday
6:30 – 7:30 PM

SALIG BANGSARADIO
Soundcloud
Spotify

Betad nu COVID-19 vaccine sya sa Pilipinas

Su gobyernu na planunin sa matibek sa vaccine su 60-70% nu mga Pilipino ka endu makwa su kahanda sa kadakelan kanu mga taw na aden maka atu nin kanu sakit a COVID-19. Nya sya ibaguna bagenggan kanu vaccine nasu mga front liners (su mga penggalbek sa hospital, penggalbek sa gobyernu a ganat sa mga agencies a pidtabang, su mga taw a dala gaganin mana su, matuwa, taga palaw, miskinan endu su mga pulis endu sundalo).

MARAKEL A KOMPANYA NU VACCINES, MAS MAPULO I INAM A MAKUWA SU TARGET.

Su Pilipinas na ipedsabuta nin su embalang-balangan a companya nu vaccines- mana su Novavax, AstraZeneca, Pfizer, Jonhson&Johnson, Sinovac endu Gamaleya ka endu gasigurado a niyaden pinakapedu a 50-60 million a kadakel nu vaccines siya sa kanu 2021. Pidtalu nu FDA kanu Januray 11 na su niyaba inged na makagaga sa niyaden pinaka pedu na 100 million a kadakel na vaccines amengka su mapiya i resulta nu kapedsabuta moma pariyan. The Philippines is actively negotiating with various vaccine companies – Novavax, AstraZeneca, Pfizer, Johnson & Johnson, Sinovac, and Gamaleya to secure at least 50-60 million doses by 2021. The FDA said in January 11 the country can have at least 100 million doses if negotiation by next week will be successful.

EMERGENCY USE.

Su Pfizer na nakatalima sa approved emergency authorization (EUA) kaped nin su Food and Drug Administration (FDA), nya nin ma'ena na su vaccines na naumbal nu company ay naka lipalado den kanu kapenggami lon sya sa Philippines. Su EUA ay isa sekanin authorization issued na naka register na vaccines kanu timpo nu public health emergency. Su ka supply sa namba vaccines na dala pon mafanilized sa kanu government para ma secure su additional vaccines. Kaped lon, AstraZeneca and Sinovac na minapply bon mambo sa EUA endo FDA. Su FDA na naka report silan sa nya nilan estimate kanu karelease sa AstraZeneca's EUA sya kanu ika telu endo ika pat 3-4 kaparyan na January 6.

TRIPARTITE DEAL.

Su AstraZeneca na nagaga nin t'miyakap sa sigurado su halal a napasadan nu t'lu ka grupo sya sa Pilipinas lagid su Gubilno a pegmakamal siya sa pulo. Makauma su bakuna siya sa Pilipinas sa niyaba gauma anya a May atawa June 2021. Kaped kanu mga kamal tanu siya sa pilipinas na pinasabutan nilan e ad'n inidतालमा nilan a budget atawa kulta asal makalibre sa bakuna su mga tao a dumadalpa siya kanu inged tanu. Su BARMM na ad'n lun e kulta a P500 ka milyon a ipamasa nin kanu bakuna nu Covid-19, siya menem sa Zamboanga na P200 ka milyon a kulta ibamasa sa bakuna na COVID-19. Su mga kamal nu gubilno nu pilipinas magidsan sya sa kapuluwan lagid su opisina nu president nu pilipinas nando kaped pan kanilan taman sya kanu kumakamal sa baba manasu sya sa Probinsya, Municipyo endo barangay tanu na dala pamun nakapalyu nilan a komplito a balita atawa katigan pantag sanyaba Bakuna magidsan su kabangeggay lun.

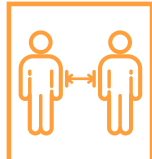
The National COVID-19 Vaccine Roadmap

Gagalu nu kapalngapa sa vaccine, padsaliden tanu su kanggula tanu kanu mga det a penggulan tanu

Mamanaw sa lima

Padsaliden su kadtatangkaya

Gamamit sa facemask

Diged semya sa madakel I taw nin

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Internews
Local voices. Global change.

IDEALS
Lawyering for Development

We welcome your feedback, questions, and suggestions to help local media produce reliable and accurate reporting on COVID-19. Please contact: Sbang ka Maguindanao at 0967 395 4915 or email sbangkamaguindanao@gmail.com